

VAI TRÒ CỦA TRÍ TUỆ NHÂN TẠO TRONG GIÁO DỤC THIẾT KẾ: GÓC NHÌN TỪ SINH VIÊN, NHÀ GIÁO DỤC VÀ NGÀNH CÔNG NGHIỆP

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DESIGN EDUCATION:
PERSPECTIVES FROM STUDENTS, EDUCATORS, AND INDUSTRY

VŨ TRUNG HIẾU(*)

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p>Ngày nhận bài: 11-02-2025 Ngày biên tập xong: 07-3-2025 Ngày duyệt đăng: 22-3-2025 Mã số: TCKH50-14-2025 ISSN: 2525 – 2429</p> <p>Từ khóa: trí tuệ nhân tạo; giáo dục thiết kế; giáo dục sáng tạo; kỹ năng sáng tạo; ngành quảng cáo; AI trong thiết kế.</p> <p>Key words: artificial intelligence; design education; creative education; creative skills; advertising industry; AI in design.</p>	<p><i>Trí tuệ nhân tạo (AI) đóng vai trò quan trọng trong thiết kế, không chỉ tăng hiệu suất làm việc của các nhà thiết kế trẻ mà còn mở ra những phương pháp sáng tạo mới trong giáo dục. Nghiên cứu này khám phá tác động của AI đối với sinh viên thiết kế, quan điểm của nhà giáo dục, doanh nghiệp trong lĩnh vực quảng cáo và công nghiệp sáng tạo nói chung. Phương pháp nghiên cứu kết hợp định tính và định lượng, bao gồm khảo sát 100 sinh viên thiết kế, phỏng vấn chuyên sâu 10 giảng viên, và phân tích các trường hợp ứng dụng AI trong doanh nghiệp. Kết quả cho thấy AI không chỉ nâng cao hiệu quả học tập mà còn giúp sinh viên phát triển ý tưởng sáng tạo. Tuy nhiên, một số lo ngại rằng việc lạm dụng AI có thể làm mờ nhạt bản sắc cá nhân và giảm tính sáng tạo nguyên bản. Ngược lại, các chuyên gia quảng cáo đánh giá AI như một công cụ tối ưu hóa nội dung, giúp giảm chi phí sản xuất và nâng cao hiệu quả tiếp cận khách hàng. Nghiên cứu kết luận rằng AI nên được sử dụng như một công cụ hỗ trợ sáng tạo, thay vì thay thế hoàn toàn tư duy thiết kế của con người.</i></p> <p>ABSTRACT: Artificial intelligence (AI) plays a crucial role in design, enhancing young designers' efficiency and introducing new creative approaches in education. This study explores the impact of AI on design students, the perspectives of educators, businesses in the advertising sector, and the creative industry as a whole. The research employs a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative methods, including a survey of 100 design students, in-depth interviews with 10 educators, and case analyses of AI applications in businesses. The findings indicate that AI improves learning outcomes and helps students develop creative ideas. However, some concerns arise regarding the overuse of AI, which may blur individual identity and diminish original creativity. In contrast, advertising</p>

(*) ThS. Trường Đại học Văn Lang, hieu.vt@vlu.edu.vn

professionals perceive AI as a tool for content optimization, reducing production costs, and enhancing customer engagement. The study concludes that AI should be utilized as a creative support tool rather than a complete replacement for human design thinking.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, trí tuệ nhân tạo (AI) nổi lên như một công cụ mạnh mẽ, ứng dụng rộng rãi trong nhiều lĩnh vực, bao gồm kinh doanh, giáo dục và thiết kế. Sự phát triển nhanh chóng của AI không chỉ thay đổi cách làm việc của các chuyên gia sáng tạo mà còn đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc tích hợp AI vào giáo dục thiết kế. Bài viết này nghiên cứu vai trò của AI trong giáo dục thiết kế, tập trung vào nhu cầu, nguyện vọng, ý kiến của sinh viên và giáo viên, cũng như ứng dụng của AI trong ngành quảng cáo. Việc đào tạo sinh viên thiết kế không chỉ dừng lại ở việc tiếp cận công nghệ mới mà còn cần trang bị tư duy để khai thác AI một cách hiệu quả và sáng tạo. Theo khảo sát năm 2024 của Adobe, AI có ảnh hưởng lớn đến cách làm việc của các chuyên gia sáng tạo. Có đến 83% chuyên gia sáng tạo sử dụng công cụ AI trong công việc và 74% cũng áp dụng chúng vào cuộc sống cá nhân. Đáng chú ý, 20% cho biết công ty hoặc khách hàng yêu cầu họ dùng một số dạng AI trong các dự án [5]. Nghiên cứu này đặt ra các câu hỏi chính:

- 1) Sinh viên thiết kế có thể tận dụng AI một cách hiệu quả như thế nào, và họ sẽ đối mặt với những thách thức gì khi sử dụng công nghệ này?
- 2) Quan điểm của giảng viên về AI trong môi trường học thuật ra sao, và họ điều chỉnh phương pháp giảng dạy như thế nào để phù hợp với sự thay đổi này?
- 3) Doanh nghiệp đã ứng dụng AI vào vận hành và sáng tạo nội dung ra sao, và điều này sẽ tác động thế nào đến cơ hội nghề nghiệp của các nhà thiết kế trẻ trong tương lai?

Từ đó, nghiên cứu hướng đến việc đánh giá khách quan tác động của AI trong giáo dục thiết kế, đề xuất những định hướng giúp sinh viên, giảng viên và doanh nghiệp tận dụng AI một cách tối ưu trong môi trường sáng tạo.

2. NỘI DUNG

2.1. Tổng quan tài liệu

Tích hợp trí tuệ nhân tạo (AI) vào giáo dục thiết kế đang định hình lại phương pháp học tập của sinh viên, giảng viên và chuyên gia trong ngành. Dù AI mang lại tính sáng tạo, hiệu quả và tốc độ xử lý cao, vẫn tồn tại nhiều tranh cãi về tác động của nó đối với tư duy thiết kế và bản sắc văn hóa.

AI được xem như một công cụ hỗ trợ quan trọng trong giáo dục thiết kế. Các công cụ như ChatGPT, DALL.E và MidJourney cho phép đồng sáng tạo giữa con người và máy móc, giúp sinh viên mở rộng ý tưởng, phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề, đặc biệt trong giáo dục thiết kế kiến trúc [3, tr.219]. Nhiều sinh viên cho rằng, trải nghiệm học tập của họ đã được nâng cao nhờ vào các tài nguyên do AI tạo ra, giúp họ có thêm sự lựa chọn trong thiết kế, nâng cao khả năng thẩm mỹ và phát triển tư duy phản biện. Với các nhà giáo dục, việc tích hợp AI vào phương pháp giảng dạy cần được khuyến khích, tạo ra môi trường học tập sáng tạo và hỗ trợ người học tốt hơn. Tuy nhiên, điều này đòi hỏi các cơ sở giáo dục phải chuẩn bị cho sinh viên việc tiếp cận và sử dụng AI, đồng thời thay đổi phương pháp giảng dạy để đáp ứng xu hướng mới.

Tuy nhiên, việc phụ thuộc vào AI có thể làm giảm sự kết nối giữa thiết kế với bối cảnh

văn hóa và xã hội. Điều này đặt ra yêu cầu về vai trò giám sát của giảng viên để đảm bảo AI hỗ trợ thay vì thay thế tư duy sáng tạo của sinh viên. Ngoài ra, AI có thể tạo ra sự bất bình đẳng trong giáo dục khi một số sinh viên không có điều kiện tiếp cận công nghệ. Dù còn nhiều tranh luận, AI đang dần khẳng định vai trò trong giáo dục thiết kế, mở ra cơ hội mới nhưng cũng đòi hỏi chiến lược ứng dụng hợp lý [2, tr.11]. Việc cân bằng giữa lợi ích và thách thức của AI sẽ quyết định giá trị lâu dài của nó đối với ngành giáo dục thiết kế.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu này áp dụng phương pháp hỗn hợp, kết hợp giữa định lượng và định tính để đánh giá toàn diện tác động của AI trong giáo dục thiết kế. Phương pháp định lượng được thực hiện thông qua khảo sát 100 sinh viên thiết kế và 10 giảng viên nhằm xác định xu hướng chung, mức độ tiếp nhận AI cũng như những thách thức khi ứng dụng công nghệ này. Dữ liệu thu thập giúp phát hiện các mô hình và sự khác biệt trong quan điểm giữa các nhóm đối tượng. Bên cạnh đó, phương pháp định tính được triển khai thông qua phỏng vấn chuyên sâu với 10 giảng viên và phân tích các trường hợp ứng dụng AI trong doanh nghiệp. Phương pháp này giúp lý giải rõ hơn các xu hướng từ khảo sát định lượng, đồng thời cung cấp góc nhìn sâu sắc về tác động của AI đối với giáo dục và ngành sáng tạo. Việc kết hợp cả hai phương pháp giúp tăng độ tin cậy của nghiên cứu, đảm bảo kết quả không chỉ phản ánh thực trạng mà còn mang đến những phân tích chuyên sâu nhằm tối ưu hóa việc ứng dụng AI trong giáo dục thiết kế.

2.2.1. Khảo sát sinh viên

Nghiên cứu thực hiện một cuộc khảo sát với 100 sinh viên Khoa Mỹ thuật và thiết kế, Trường Đại học Văn Lang, từ ngày 11-17-11-2024, từ năm ngành học khác nhau (đồ họa, thời trang, nội thất, tạo dáng, và mỹ thuật số) (hình 1). Cuộc khảo sát này gồm 12 câu hỏi, sử

dụng thang đo Likert (một phương pháp đo lường mức độ đồng ý hoặc đồng tình) và các câu hỏi mở để thu thập thông tin về kinh nghiệm và thái độ của sinh viên đối với việc sử dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế.

Hình 1. Sinh viên chia sẻ về kinh nghiệm sử dụng trí tuệ nhân tạo để tạo ra hình ảnh giả lập trong thiết kế môn Nhận diện thương hiệu

Nguồn: Tác giả

Một tỷ lệ lớn sinh viên (60%) có kinh nghiệm sử dụng AI trong thiết kế, đa số đều cho rằng AI giúp họ hoàn thành công việc nhanh hơn (75%) và phát triển ý tưởng nhanh chóng (77%). Tuy nhiên, vẫn có một tỷ lệ đáng kể (50%) lo ngại về việc AI có thể làm giảm tính sáng tạo và khả năng độc đáo trong thiết kế. Những khó khăn chủ yếu là việc làm chủ công cụ và sự lo ngại về tính “vô hồn” của các thiết kế AI. Hầu hết sinh viên ủng hộ việc sử dụng AI trong ngành thiết kế, nhưng họ cũng nhấn mạnh, AI chỉ nên là công cụ hỗ trợ, chứ không thể thay thế sự sáng tạo của con người.

Sinh viên ngành thiết kế, Trường Đại học Văn Lang đã sử dụng các công cụ AI như MidJourney, Adobe Firefly và GPT-4 để hỗ trợ trong học tập và thiết kế, từ việc tạo mẫu đồ họa đến hình ảnh cho các dự án thời trang và viết mô tả sản phẩm. AI mang lại nhiều lợi ích như giúp tăng tốc quá trình sáng tạo, cung cấp nhiều mẫu lựa chọn, hỗ trợ phát triển ý tưởng chi tiết và khám phá các cách tiếp cận mới mà

người dùng chưa từng nghĩ đến. Tuy nhiên, những sinh viên này cũng gặp phải một số khó khăn khi sử dụng AI, chẳng hạn như việc tối ưu hóa công cụ để đạt hiệu quả mong muốn, họ cảm thấy thiết kế từ AI thiếu đi tính sáng tạo cá nhân và gặp khó khăn trong việc phân biệt thiết kế do AI tạo ra với thiết kế truyền thống. Nhìn về tương lai, AI được kỳ vọng sẽ giúp ngành thiết kế phát triển nhanh chóng và hiệu quả hơn, tuy nhiên yếu tố sáng tạo và vai trò của con người vẫn không thể thay thế hoàn toàn, vẫn là yếu tố quyết định trong thiết kế.

2.2.2. Phỏng vấn giảng viên

Nghiên cứu này cũng tiến hành các cuộc phỏng vấn chuyên sâu với 5 giảng viên thuộc ngành thiết kế tại Trường Đại học Văn Lang, 2 giảng viên trường Đại học HUTECH, 3 giảng viên Trường Cao đẳng FPT Polytechnic. Mục tiêu chính của việc phỏng vấn là để hiểu rõ quan điểm của các giảng viên về ảnh hưởng của trí tuệ nhân tạo (AI) đối với kỹ năng và khả năng sáng tạo của sinh viên, cũng như cách thức mà AI có thể thay đổi phương pháp giảng dạy và thực hành thiết kế.

Các giảng viên nhận thấy AI có thể là công cụ mạnh mẽ để hỗ trợ sinh viên trong việc phát triển ý tưởng sáng tạo nhanh chóng, tìm kiếm nguồn cảm hứng và cải thiện kỹ năng thiết kế. Một số giảng viên cho rằng AI có thể giúp sinh viên nắm bắt những xu hướng thiết kế mới và làm quen với công

nghệ hiện đại trong ngành. Tuy nhiên, nhiều giảng viên cũng lo ngại rằng, việc phụ thuộc quá mức vào AI có thể khiến sinh viên thiếu sự chủ động trong việc phát triển tư duy sáng tạo độc lập. Một số giảng viên nhấn mạnh, AI có thể tạo ra những thiết kế “an toàn” nhưng thiếu đi sự sáng tạo cá nhân và sự đổi mới mà các nhà thiết kế thực sự cần. Các giảng viên có quan điểm lạc quan về sự phát triển của AI trong giáo dục thiết kế, nhưng nhiều người vẫn cho rằng AI sẽ không thể thay thế vai trò của giảng viên trong việc truyền đạt kiến thức, tư duy phân biện và sự sáng tạo. AI được coi là công cụ bổ sung và hỗ trợ trong quá trình học tập và sáng tạo của sinh viên, nhưng không thể thay thế được con người. Một số giảng viên nhấn mạnh, sinh viên cần được đào tạo để sử dụng AI một cách có trách nhiệm và sáng tạo. Các giảng viên cho rằng, chương trình đào tạo nên được cải tiến để giúp sinh viên làm chủ các công cụ AI mà không làm giảm khả năng sáng tạo và tư duy độc lập của họ. Thạc sĩ Nguyễn Ngọc Linh từ Trường Đại học Văn Lang chia sẻ, “AI mang đến cho sinh viên Thiết kế đồ họa những giải pháp sáng tạo đa dạng, giúp hiện thực hóa ý tưởng một cách dễ dàng hơn. Nhờ AI, các bạn sinh viên có thể thiết kế booth, cổng chào, không gian triển lãm hay sân khấu cho đồ án của mình trong bối cảnh cụ thể, không cần phải thành thạo phần mềm 3D chuyên sâu. Điều này tiết kiệm thời gian và mở ra nhiều hướng tiếp cận mới mẻ, thúc đẩy khả năng sáng tạo” (hình 2).

Hình 2. Giảng viên hướng dẫn sử dụng phần mềm Bing Create để hỗ trợ tìm kiếm ý tưởng, thiết kế quầy trưng bày sản phẩm trong bài tập môn Thiết kế sự kiện

Nguồn: Tác giả

2.2.3. Trường hợp từ doanh nghiệp và công ty thiết kế

Trong chiến dịch Tết 2024, Pepsi sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để tạo ra hình ảnh quảng cáo, từ biển quảng cáo đến các tài liệu truyền thông số, với mục tiêu mang đến một trải nghiệm thị giác hiện đại, gần gũi với giới trẻ và giúp nâng cao tương tác của khán giả (hình 3). Những hình ảnh này được khen ngợi vì đã đưa yếu tố sáng tạo và sự tươi mới vào biểu tượng văn hóa Tết truyền thống, góp phần tạo nên một diện mạo mới mẻ và phù hợp với xu hướng hiện đại [4].

Hình 3. Pepsi đã sử dụng trí tuệ nhân tạo để tạo ra hình ảnh quảng cáo trong chiến dịch Tết 2024 [4]
 Nguồn: Chim Sẻ Đi Nắng Studio

Tuy nhiên, chiến dịch cũng gặp phải phản hồi trái chiều từ một số người xem, những người lo ngại rằng sự can thiệp của AI vào các chiến dịch quảng cáo lớn, có yếu tố văn hóa có thể làm giảm đi tính chân thực của thông điệp hình ảnh và làm mờ nhạt các giá trị truyền thống. Các nhà phê bình cho rằng hình ảnh do AI tạo ra có thể thiếu đi sự tinh tế văn hóa và sự kết nối lịch sử mà các phương pháp thiết kế truyền thống có thể truyền tải. Đối với họ, việc sử dụng AI một cách quá mức trong các hình ảnh quảng cáo dịp lễ Tết có thể tạo ra cảm giác xa lạ, mất đi giá trị cốt lõi của văn hóa Tết.

Trong khi đó, từ góc độ doanh nghiệp, việc sử dụng AI trong quảng cáo có thể mang lại nhiều lợi ích về mặt chi phí và hiệu quả. Việc tạo hình ảnh qua AI giúp nhân hàng tiết kiệm chi phí sản xuất, bao gồm các khoản như thuê nhiếp

ảnh gia, người mẫu, thuê địa điểm, chuẩn bị bối cảnh chụp. Thay vì tốn nhiều thời gian và nhân lực để thiết kế và thực hiện các buổi chụp hình truyền thống, AI cho phép tạo ra nhiều phiên bản hình ảnh đa dạng một cách nhanh chóng, linh hoạt thay đổi và điều chỉnh để đáp ứng xu hướng hoặc phản hồi từ khán giả [1, tr.3]. Điều này giúp doanh nghiệp dễ dàng kiểm soát và duy trì thông điệp thương hiệu một cách đồng bộ, tăng cường khả năng thu hút sự chú ý và ghi nhớ của khán giả. Với những lợi ích này, AI trở thành một công cụ hữu ích và lần đầu tiên được sử dụng cho các chiến dịch quảng cáo quy mô lớn, như chiến dịch Tết của Pepsi.

Tóm lại, việc kết hợp phương pháp định lượng và định tính trong nghiên cứu này giúp đánh giá toàn diện tác động của AI đối với giáo dục thiết kế. Kết quả khảo sát cho thấy AI được sinh viên đón nhận như một công cụ hỗ trợ sáng tạo, nhưng vẫn tồn tại lo ngại về tính độc đáo và sự phụ thuộc vào công nghệ. Quan điểm từ giảng viên cũng phản ánh cả cơ hội và thách thức, nhấn mạnh vai trò của AI trong việc nâng cao hiệu quả giảng dạy nhưng không thể thay thế tư duy sáng tạo con người. Bên cạnh đó, nghiên cứu về các doanh nghiệp cho thấy ứng dụng AI mang lại lợi ích lớn về hiệu suất và chi phí nhưng cũng đặt ra những tranh luận về tính nguyên bản và bản sắc văn hóa. Những phát hiện này không chỉ góp phần nhận diện xu hướng mà còn cung cấp cơ sở để tối ưu hóa việc ứng dụng AI trong giáo dục thiết kế, đảm bảo cân bằng giữa công nghệ và sáng tạo.

2.3. Kết quả và thảo luận

2.3.1. Kết quả

Kết quả khảo sát cho thấy nhiều sinh viên đã có kinh nghiệm sử dụng AI trong thiết kế nhận thấy AI giúp họ hoàn thành công việc nhanh hơn và phát triển ý tưởng hiệu quả hơn. Tuy nhiên, vẫn tồn tại một số lo ngại về việc AI có thể làm giảm tính sáng tạo và sự độc đáo trong thiết kế. Khó khăn chính mà sinh viên gặp phải bao gồm việc làm chủ công cụ và cảm

giác “vô hồn” trong các thiết kế do AI tạo ra. Đa số sinh viên ủng hộ việc ứng dụng AI trong ngành thiết kế nhưng nhấn mạnh rằng AI chỉ nên là công cụ hỗ trợ, không thể thay thế sự sáng tạo của con người. Sinh viên năm cuối ngành Thiết kế đồ họa, Trường Đại học Văn Lang, Lê Hạ Việt Anh chia sẻ: “Tôi cảm thấy AI giúp tôi tiết kiệm thời gian trong việc tìm ý tưởng và hiện thực hóa thiết kế, nhưng đôi khi, tôi lo rằng tác phẩm của mình có thể không mang tính cá nhân hoặc độc đáo. Tôi cũng e ngại rằng, ngành nghề của mình sẽ ngày càng bị đánh giá thấp, do những người ngoài ngành thiết kế có thể nghĩ rằng chỉ cần vài câu lệnh là có thể tạo ra một tác phẩm đạt tiêu chuẩn và sẵn sàng in ấn.”

Kết quả phỏng vấn 10 giảng viên ngành Thiết kế đồ họa tại Trường Đại học Văn Lang cho thấy có hai nhóm quan điểm chính về việc ứng dụng AI trong giáo dục thiết kế. Một số giảng viên nhận thấy AI có thể đóng vai trò hỗ trợ giảng dạy và nâng cao năng suất sáng tạo, giúp sinh viên tiết kiệm thời gian trong việc tạo ý tưởng sơ bộ, hỗ trợ hiện thực hóa thiết kế nhanh hơn và tập trung vào tư duy sáng tạo thay vì thao tác kỹ thuật. Một số giảng viên chia sẻ rằng AI có thể giúp sinh viên tiếp cận nhiều phong cách thiết kế khác nhau và đẩy nhanh quá trình hiện thực hóa ý tưởng, tuy nhiên, điều quan trọng là sinh viên phải biết cách kiểm soát AI thay vì để nó kiểm soát quá trình sáng tạo của mình.

Ngược lại, nhóm giảng viên còn lại bày tỏ lo ngại rằng AI có thể khiến sinh viên bỏ qua các kỹ năng cơ bản và phụ thuộc quá mức vào công nghệ. Những vấn đề chính được đề cập bao gồm khả năng sinh viên dễ bỏ qua việc học về bố cục, hình dáng, màu sắc, từ đó làm suy giảm tư duy thiết kế nền tảng, AI có thể tạo ra thiết kế đẹp nhưng thiếu bản sắc cá nhân, khiến sinh viên mất đi tính sáng tạo độc lập, và việc sử dụng AI quá mức có thể làm mai một các kỹ thuật thủ công trong thiết kế. Thạc sĩ Nguyễn

Quốc Nam từ Trường Đại học Văn Lang nhận định rằng AI là một công cụ tuyệt vời, nhưng cần cẩn thận để sinh viên không bỏ qua việc học các kỹ năng cần thiết. Ông nhấn mạnh rằng sinh viên cần hiểu những kiến thức cơ bản như bố cục, hình dáng, màu sắc trước khi tự động hóa các nhiệm vụ, nếu không, các nguyên tắc thiết kế cơ bản và nền tảng của thiết kế sẽ bị mai một. Những ý kiến này cho thấy nhu cầu cân bằng giữa việc khai thác AI một cách hiệu quả và việc duy trì kỹ năng thiết kế truyền thống trong giáo dục.

Ở cấp độ doanh nghiệp, AI đã chứng minh được vai trò quan trọng trong ngành quảng cáo và thiết kế thương mại. Một ví dụ điển hình là chiến dịch “Nutella Unica” của Nutella, hợp tác với Ogilvy & Mather Italia, trong đó AI đóng vai trò trung tâm trong việc tạo ra bao bì sản phẩm mang tính cá nhân hóa [6]. Cụ thể, thuật toán AI đã sử dụng cơ sở dữ liệu gồm hàng nghìn mẫu hoa văn và bảng màu khác nhau để tạo ra hàng triệu thiết kế bao bì độc đáo. Mỗi lọ Nutella được in một mẫu bao bì riêng biệt, đảm bảo rằng không có hai sản phẩm nào giống nhau. Điều này không chỉ tạo ra sự mới lạ, hấp dẫn về mặt thị giác mà còn giúp Nutella xây dựng chiến dịch marketing dựa trên tính cá nhân hóa – một xu hướng quan trọng trong ngành hàng tiêu dùng nhanh. Kết quả của chiến dịch khá ấn tượng khi Nutella đã bán ra bảy triệu bao bì chỉ trong vòng một tháng trên toàn bộ hệ thống siêu thị tại Ý, minh chứng cho sức hút của thiết kế do AI tạo ra đối với người tiêu dùng.

Tuy nhiên, chiến dịch cũng gây ra một số tranh cãi trong giới thiết kế và thương hiệu. Một số chuyên gia ca ngợi sự sáng tạo của chiến dịch khi tận dụng AI để mang lại trải nghiệm cá nhân hóa quy mô lớn, điều mà con người khó có thể thực hiện trong cùng khoảng thời gian. Ngược lại, một số nhà thiết kế lo ngại rằng việc sử dụng AI để tạo ra hàng triệu mẫu thiết kế mà không có sự tham gia trực tiếp của con người có thể làm giảm giá trị của thiết kế

thủ công và làm mờ ranh giới giữa sáng tạo do con người và máy móc. Họ đặt câu hỏi liệu AI có đang thay thế dần vai trò của nhà thiết kế trong việc tạo ra những sản phẩm mang tính thẩm mỹ và bản sắc thương hiệu hay không.

Trường hợp của Nutella Unica cho thấy AI không chỉ là một công cụ hỗ trợ mà còn có thể thay đổi hoàn toàn cách các thương hiệu tiếp cận thiết kế sản phẩm và marketing. Dù vẫn còn những tranh luận về ảnh hưởng của AI đến nghề thiết kế, thực tế đã chứng minh rằng khi được ứng dụng hợp lý, AI có thể mang lại hiệu quả thương mại vượt trội, tạo ra những chiến dịch có sức lan tỏa mạnh mẽ.

Hình 4. Hàng triệu mẫu thiết kế độc nhất trong chiến dịch Nutella Unica được tạo ra từ thuật toán thiết kế [6]

2.3.2. Thảo luận

Những kết quả trên cho thấy AI đang có tác động mạnh mẽ đến ngành thiết kế, cả ở cấp độ sinh viên, giáo dục và doanh nghiệp. Một mặt, AI hỗ trợ đáng kể trong việc tăng tốc độ làm việc và tối ưu hóa quy trình sáng tạo. Mặt khác, vẫn tồn tại những thách thức đáng kể liên quan đến tính sáng tạo, sự khác biệt cá nhân và đạo đức nghề nghiệp. Vấn đề lớn nhất được đặt ra là làm sao cân bằng giữa việc sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ và duy trì bản sắc sáng tạo của nhà thiết kế. Sinh viên cần được trang bị cả tư duy thiết kế truyền thống lẫn khả năng khai thác công nghệ AI một cách hiệu quả. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các cơ sở đào tạo trong việc điều chỉnh chương trình giảng dạy để giúp sinh viên phát triển tư duy

sáng tạo độc lập trước khi phụ thuộc vào AI. Bên cạnh đó, thị trường thiết kế đang dần thích nghi với xu hướng ứng dụng AI vào sản xuất và tiếp thị. Việc Nutella áp dụng AI trong chiến dịch thiết kế bao bì là một minh chứng rõ nét về khả năng của AI trong việc cá nhân hóa sản phẩm ở quy mô lớn. Điều này đồng nghĩa với việc các nhà thiết kế tương lai không thể đứng ngoài xu hướng công nghệ mà cần hiểu rõ cách AI vận hành để có thể kiểm soát và sáng tạo trên nền tảng công nghệ mới. Tóm lại, để đáp ứng các tiêu chuẩn ngày càng cao của ngành, các nhà thiết kế cần không chỉ làm chủ kỹ thuật truyền thống mà còn phải biết cách kết hợp AI một cách thông minh, nhằm tối ưu hóa quy trình làm việc mà không đánh mất bản sắc sáng tạo cá nhân.

3. KẾT LUẬN

Trí thông minh nhân tạo đã mang đến cả cơ hội và thách thức đáng kể trong giáo dục thiết kế. Đối với sinh viên, AI có thể hợp lý hóa các quy trình thiết kế phức tạp, giúp tăng tốc độ tạo mẫu và đổi mới. Tuy nhiên, việc quá phụ thuộc vào AI có thể làm suy yếu khả năng tư duy sáng tạo và khiến sinh viên trở nên thụ động trong quá trình học tập. Nếu không được hướng dẫn hợp lý, AI có thể trở thành một công cụ thay thế thay vì hỗ trợ, làm giảm giá trị của những kỹ năng nền tảng trong thiết kế. Do đó, việc cân bằng giữa sử dụng AI và phát triển tư duy sáng tạo độc lập là điều cần thiết. AI nên được tích hợp vào chương trình giảng dạy như một công cụ hỗ trợ, đồng thời các kỹ năng thiết kế truyền thống vẫn phải được duy trì và phát triển. Sinh viên cần được khuyến khích rèn luyện khả năng phân tích, tư duy phản biện và sáng tạo cá nhân để có thể làm việc hiệu quả cùng AI thay vì phụ thuộc hoàn toàn vào công nghệ.

Trước sự phát triển nhanh chóng của AI, các bên liên quan trong giáo dục thiết kế cần có những điều chỉnh phù hợp để đảm bảo sinh viên có thể thích ứng với nhu cầu thị trường lao động.

Đối với các trường đại học, chương trình đào tạo nên được cập nhật theo hướng kết hợp công nghệ AI với phương pháp giảng dạy truyền thống. Cần có các môn học chuyên biệt hướng dẫn sinh viên cách sử dụng AI một cách hiệu quả trong thiết kế, đồng thời vẫn đảm bảo họ nắm vững các nguyên tắc cơ bản như bố cục, màu sắc, và tư duy thẩm mỹ. Ngoài ra, các bài tập và dự án nên yêu cầu sinh viên phát triển ý tưởng thủ công trước khi áp dụng AI, từ đó giúp họ duy trì khả năng sáng tạo cá nhân.

Đối với giảng viên, cần tập trung vào việc hướng dẫn sinh viên sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ thay vì phụ thuộc vào nó. Các bài giảng có thể lồng ghép các tình huống thực tế, giúp sinh viên hiểu rõ giới hạn của AI và vai trò không thể thay thế của tư duy con người trong thiết kế.

Về phía sinh viên, cần chủ động rèn luyện tư duy sáng tạo và kỹ năng thiết kế nền tảng.

Thay vì sử dụng AI như một lối tắt để hoàn thành công việc, sinh viên nên học cách kết hợp công nghệ với phong cách cá nhân nhằm tạo ra những sản phẩm mang dấu ấn riêng.

Đối với doanh nghiệp, khi tuyển dụng, nên đánh giá sinh viên không chỉ dựa trên khả năng sử dụng AI mà còn xem xét tư duy thiết kế và sự sáng tạo độc lập của họ. Việc khuyến khích một môi trường làm việc nơi AI và con người phối hợp hiệu quả sẽ giúp duy trì bản sắc thiết kế và phát huy tối đa tiềm năng của công nghệ.

Tóm lại, AI có thể trở thành một công cụ mạnh mẽ trong giáo dục thiết kế nếu được tích hợp một cách hợp lý. Sự phát triển bền vững của ngành không chỉ phụ thuộc vào công nghệ mà còn vào khả năng sáng tạo và thích nghi của con người. Do đó, việc kết hợp AI với tư duy thiết kế độc lập sẽ là chìa khóa giúp các nhà thiết kế tương lai thành công trong môi trường ngày càng số hóa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Clarissa, Sabrina, Arlinghaus, Günter, W., Maier (2024), *AI-Generated Images in Vignette Studies: Benefits, Challenges, and a Python Template*.
- [2] Idelbi, Y (2024), *Artificial Intelligence Role in Advancing the Design Education Process*.
- [3] Günaydin, C., Kasah, A., & Doğan, F (2024), Artificial Intelligence as a Pedagogical Tool for Architectural Design Education, *Journal of Design Studio*, 6(2).
- [4] Chim Sẻ Đi Năng Studio (2024), *Pepsi sử dụng trí tuệ nhân tạo AI để tạo key visual trong chiến dịch Tết 2024*, <https://www.brandsvietnam.com/congdong/topic/338079-pepsi-su-dung-tri-tue-nhan-tao-ai-de-tao-key-visual-trong-chien-dich-tet-2024>, ngày truy cập: 08-02-2025.
- [5] Adobe Communications Team (2024), *Creative pros are leveraging Generative AI to do more and better work*, <https://blog.adobe.com/en/publish/2024/02/02/creative-pros-generative-ai-usage>, ngày truy cập: 08-02-2025.
- [6] Rima Sabina Aouf (2017), *Algorithm designs seven million different jars of Nutella*, <https://www.dezeen.com/2017/06/01/algorithm-seven-million-different-jars-nutella-packaging-design/>, ngày truy cập: 08-02-2025.